

Rom 5, 15

15: Men med nådegaven er det ikke som med fallet. For er de mange døde på grunn av den enes fall, så er meget mer Guds nåde og nådens gave i det ene mennesket Jesus Kristus, blitt overmåte rik for de mange.

I dette og i de to følgende versene går Paulus videre. Han sier at om vi fikk synden og døden i arv fra Adam, og like sikkert fikk rettferdighet og evig liv ved den enes lydighet, så er det ikke nok med det. Nei, det siste er til og med mye sikrere enn det første. Vi har fått mye mer nåde, rettferdighet og salighet gjennom Kristus, enn vi har hatt synd og død gjennom Adam. Nøden og hjelpen skal ikke stå og vippe likevektig mot hverandre på vekten. Det gode som vi har arvet fra Kristus, er mye større, og gjelder mye mer enn det onde vi arvet fra Adam. Dette er en sterk trøst. Når en arm synder ikke ser og kjenner noe som helst annet i seg, enn bare synd og elendighet i hjerte, tanker, ord og gjerninger, og derfor blir redd og tror Gud må være vred på ham, da sier altså Paulus her: bli ikke overrasket og redd. Du har langt mer rettferdighet og nåde ved det ene mennesket Jesus Kristus, enn du har synd og elendighet fra Adam.

Det er sant at ditt forderv og din ondskap er stor, og du kjenner på ugudelighet, hardhet, falskhet, ulydighet, osv. Men alt dette, som er arven fra Adam, har likevel ikke mulighet for å oppveie den store "nådegaven": Kristi, Guds Sønnns rettferdighet. Og så dyp er ikke vår fornedrelse i Adam, så sterk er ikke døden, at ikke den ære, det liv og uforgjengelighet Jesus har tilveiebrakt, rikelig erstatter alt sammen. Det er innholdet i den teksten vi nå skal se nærmere på.

Men, sier Paulus. Det viser klart tilbake til det han nylig har sagt (v. 14), at "Adam er et forbilde på den som skulle komme". Hva likheten mellom Adam og Kristus besto i, det har vi allerede sett nærmere på, og det blir ytterligere utlagt i v. 18 og 19. Men, tilføyer apostelen, i forbindelse med denne likheten er der også en ulikhet vi skal legge merke til. Med nådegaven (den nådeskatten vi fikk ved Kristus) er det ikke som med fallet (Adams fall og følgende det fikk). Det er en stor forskjell mellom den kraft som er virksom gjennom disse to, på samme måte som det var stor forskjell på de to menneskene: Adam og Kristus. For er de mange døde på grunn av den enes fall. Alle mennesker, konf. v. 12 og 14, kalles her "de mange", i motsetning til "den ene" som var årsak til alles død. Så er meget mer Guds nåde og nådens gave i det ene mennesket Jesus Kristus, blitt overmåte rik for de mange.

Meget mer. Et uendelig trøsterikt ord. Selv om vi tror - ikke bare på det vi kjenner: fordervet, synden og døden fra Adam - men også på det vi ikke kan kjenne og se hos oss selv: nådegaven ved Kristus, så svever vi likevel ofte i uvisshet om hva som til sist skal veie tyngst. Når vi kjenner på hjertets vantro og den følbare fordervelsen, så regner vi vel ofte - i alle fall ubevisst - som om dette gjør mer til at vi blir urene i Guds øyne, enn Kristi soningsverk gjør til at vi blir rettferdige og rene i Guds øyne. For denne rettferdigheten kan vi aldri se eller kjenne hos oss, fordi vi bare har den i "den enes", Kristi "lydighet".

Da er det et trøsterikt ord, det Paulus her gjentar så ofte: "meget mer". Hvis Adams synd har medført all den elendighet som skjuler seg her i ordet døden, så skal meget mer nåden og gaven i Kristus (sv: överflöda och gälla til vår rättfärdighet och frälsning) skjule alt sammen og gjelde innfor Gud som vår rettferdighet og frelse. Men ordene "meget mer" taler her egentlig ikke om storheten av Guds nåde og gave, men uttrykker vissheten om disse ting. For vi ser at på alle de stedene samme

uttrykk anvendes, så er det for å uttrykke en vurdert visshet (v. 9, 10, 17, konf. kap. 11: 24). At nåden og gaven i Kristus er mye større enn det vi tapte ved Adam, det har Paulus uttrykt med ordene "blitt overmåte rik" (sv.: överflödat). "Meget mer" sier oss altså at uansett hvor sikre vi kan være på vårt fall og vår synd gjennom Adam, noe vi alltid og på alle måter har sørgelige opplevelser av, så er vi likevel mye mer sikre på at nåden og gaven gjennom Kristus skal gjelde mer for Gud til vår frelse, enn fallet og synden til vår fordømmelse.

For gjennom det jeg ser og kjenner hos meg selv, kan jeg aldri bli så sikker på hvordan Gud ser på meg, som når jeg ser hva han selv har sagt. Guds ord gir en langt større visshet enn alle våre menneskelige registreringer. Dessuten kan ikke noe menneskehjerte fatte betydningen, høyden og storheten i det en guddomsperson har frembragt. Nåden og gaven er jo ikke et menneskes verk, men hans verk som har skapt himmel og jord, han som profeten sier "har målt vannene med sin hule hånd og målt ut himmelen med sine utspente fingrer og samlet jordens muld i skjepper ...", og som har et hjerte som mest av alt vil gi stor nåde, slik han grundig har bevist gjennom hele sitt forsoningsverk. Da må en i sannhet også kunne trekke den slutning at det ene menneskets, Jesu Kristi, verk til vår frelse, må kunne overvinne det svake menneskets, Adams, verk til døden. Apostelen har altså her ikke bare gitt oss grunnlag for å kunne utlede hvor mye mer nådegaven må gjelde enn overtredelsene våre, slik noen bibeltolkere begrenser det til. Nei, ordene inneholder et konkret budskap om hvor mye mer nåden og gaven i Kristus veier enn hele fordervet vi har arvet ved Adam. Lovet være Herrens navn for dette!

Guds nåde og nådens gave. Disse to uttrykkene taler om hver sine forhold. "Guds nåde" er Guds hjertes kjærlige omsorg, Guds forsonende og nådige sinnelag overfor menneskene. Mens "nådens gave", slik vi ser det i v. 16 og 17, viser "rettferdighets-gaven", eller at Gud har gitt oss Kristi lydighet til vår rettferdighet. Når en ser sammenhengen og hovedbudskapet i dette kapitlet, er det lett å skjønne at med "gaven" menes det her ikke noen spesiell Åndens gave, men selve den frelsende "nådens gave". Gaven er Kristi rettferdighet som holdes fram over alt her, og settes opp mot fallet og fordervelsen ved Adam, denne rettferdigheten som har evig liv som en uadskillelig følge, på samme måte som døden ble følgen av Adams fall.

I det ene mennesket Jesus Kristus. Denne tilføyelsen: "i det ene mennesket Jesus Kristus", er en del av sammenhengen, og minner oss om at Guds vennskap, og rettferdighetens, nådens gave, har vi utelukkende i det ene mennesket, Jesus Kristus. Dvs. gjennom det Kristus i sin kjærlighet har gjort for oss. På samme måte som Guds vrede og døden kom over oss gjennom det som det første mennesket, Adam, førte med seg i sitt fall. Derfor kaller Paulus her Kristus for "det ene mennesket", for at hovedtanken i teksten skal komme best mulig fram, dette at vi har alt gjennom "den ene". Synden og døden gjennom én - nåden og gaven gjennom én. Dessuten, når det gjelder hans stedfortredergjerning, må vi alltid se på Kristus som mennesket (1Tim 2: 5). For det var nettopp derfor han ble menneske, at han skulle gi sitt legeme, sitt blod og liv til forsoning/forlikelse, og "ved døden gjøre til intet den som hadde dødens velde" (Heb 2: 14, 15, 10: 5, 20, Mat 26: 28, Joh 6: 51).

Blitt overmåte rik for de mange. Uttrykket "de mange" må nødvendigvis ha samme betydning her som i første del av verset, og betyr altså alle mennesker. Av dette følger at Guds nådes, og nådens gaves, overmåte store rikdom her taler om den generelle nåde som Kristus tilveiebragte for alle mennesker, og ikke om den nåden som virkes i hvert enkelt menneske ved troen*. I v. 18 har Paulus brukt ordet "alle" både når det er tale om fordømmelsen ved Adam, og om nådegaven ved Kristus. Men, som sagt tidligere, bruker han her uttrykket "de mange" i motsetning til "den ene", om den nåden ble gitt til. "Og hvem vil nekte for at alle mennesker skal kunne kalles mange?", sier Starke. Ulikheten mellom gaven og synden ligger altså ikke i menneskemassene (hvor mange osv.) som de jo begge strakte seg ut over, men i verdien/omfanget av det tapte og det gjenkjøpte livet. Derfor er

nettopp forskjellen skildret her med uttrykket "overmåte rik" (sv.: "överflödat"). Et trøstefullt og talende uttrykk. Nådegaven gjennom Kristus har (överflödat) strømmet over på alle sider (over-måte = over målet, dvs. det strømmer på så det renner over det målet/kruset vi holder fram). Målet (måt-et) er ikke bare fullt, det renner over.

[* Det er samme ordet i grunnspråket som i kap. 3: 22 er oversatt med "Guds rettferdighet ... til alle og over alle som tror", altså med "til" - som her er oversatt med "for de mange". I 3: 22 skiller jo Paulus meget sterkt mellom "til" og "over", idet han vil si at Guds rettferdighet "kommer til alle" (tilbys alle i evangeliet), "og over alle som tror" (ved Den Hellige Ånd åpenbart og kommet til den enkelte).]

Det sier oss at Kristus ikke bare har godtgjort og erstattet det som var tapt ved Adam. Han har tilveiebragt en mye større nåde, ære, og salighet, enn vi ville kunne oppnådd om vi selv hadde vært syndfrie. Ikke bare har han oppfylt loven, og gitt oss en rettferdighet som er lik den Adam hadde i sin syndfrie tilstand før fallet, dvs. en ren menneskelig rettferdighet. Men han har tilveiebragt for oss selve "Guds rettferdighet", slik Paulus sier det i kap. 3: 21, 25. Og Guds rettferdighet, selve Guds egen rettferdighet, må jo være uendelig mye større og herligere enn bare et menneskes rettferdighet. Dessuten har vi den ære og herlighet det medfører at Gud selv kom inn i vår slekt, at Guds Sønn har blitt menneske og vår bror. Og dette må jo være så uendelig mye større enn alt det vi mistet ved Adams fall, at det ikke er noen mennesketanke som kan fatte en slik ære og herlighet. Vi forstår kirkefaderen som i sin åndelige fryd over dette sa: "Å, du herlige skyld - som førte med seg en sånn godtgjørelse!" (ord som selvsagt, hvis en tenker på syndefallet generelt, kan oppfattes blasfemisk).

Hvis en konge idømmer den skyldige en bot på ti tusen kroner, så må den skyldige betale dette beløpet. Men hvis kongen ønsker å vise stor nåde overfor den dømte, så kan han ikke bare betale de ti tusen kronene for ham, men kan gi ham hundre tusen kroner i tillegg. Da ville helt klart nådegaven være mye større enn skylden og skaden var. Slik er også den "nådegaven" (charisma) som Kristus tilveiebrakte for oss, uendelig mye større enn det vi mistet ved Adam. Gjennom Kristus er vi gjenkjøpt til en slik nåde og ære, at vi innfor Gud skal være høyere enn alle skapte vesener, også høyere enn englene, selv så høye og herlige de jo er. Dette tales det også om i Heb 2: 16: "For det er jo ikke engler han tar seg av, men Abrahams ætt tar han seg av". I samme kapittel, v. 11, sier apostelen: "både han som helliggjør, og de som blir helliggjort, er alle av én. Derfor skammer han seg ikke ved å kalle dem brødre". Å, det er nåde over nåde at de falne menneskene gjennom Kristus skulle reises opp igjen, ikke bare til sin opprinnelige ære innfor Gud, men til en ennå større. Det er dette som ligger i at nåden og gaven er blitt "overmåte rik".

Det Paulus her opphøyer og lovpriser, er altså nådens gave, slik den er åpenbart i Kristus og tilbudt hele skaren av fortapte syndere. Han lovpriser og opphøyer denne nådens herlige makt som strekker seg til syndens og dødens dypeste avgrunn, og er en uuttømmelig kilde som alle nå kan drikke av, og i evighet stille sin tørst etter rettferdighet og liv. Ja, apostelens øye skuer uten tvil helt fram til de gjenløste sjelene har nådd himmelens frydesal som skal fylles i all evighet med et uendelig halleluja fra alle de gjenløste sjelene. Og de skal lovprise den overmåte rike nådens gave ennå sterkere enn Gud ble lovprist av Guds barn og morgenstjernene ved tidenes begynnelse (Job 38: 7).

Etter at Paulus har talt om den generelle forskjellen på arven fra Adam og arven fra Kristus, dette at sistnevnte er så uendelig mye større, går apostelen nå over til å tale om en bestemt side av denne ulikheten. Han sier: